

TJÄNSTESKRIVELSE
FRN 2016/19-820

Fritidsnämnden

Inriktning ny multianläggning, med särskild anpassning för friidrott, i Fisksätra

Förslag till beslut

1. Fritidsnämnden föreslår att inriktningen för en ny multianläggning, med särskild anpassning för friidrott, i Fisksätra skall utformas enligt tjänsteskrivelsens bilaga 1 daterad 2016-01-22.
2. Fritidsnämnden föreslår att det skall göras en fördjupad förstudie. Förstudien bör omfatta placering, finansieringsformer samt utformning utifrån inriktning enligt tjänsteskrivelsens bilaga 1 daterad 2016-01-22.

Sammanfattning

Kultur- och fritidsenheten föreslår att en ny flexibel multianläggning i Fisksätra inriktas enligt förslag i tjänsteskrivelsens bilaga 1 daterad 2016-01-22.

Anläggningen ska erbjuda föreningsliv, allmänhet och skolor förutsättningar och ytor för träning, tävling, motion, idrottsundervisning, lek och rekreation. Med flexibel anläggning menas att fler verksamheter och utövare ska kunna vara aktiva i samma anläggning som enkelt ska kunna justeras och ändras utifrån efterfrågan.

Ärende

Tidigare beslut

- Kommunstyrelsen har den 25 maj 2015 beslutat att uppdra åt fritidsnämnden att återkomma om förslag på en ny idrottsanläggning i Fisksätra, § 143 KS, 2015-05-25.
- Fritidsnämnden beslöt torsdagen den 10 september 2015, § 87, att föreslå kommunstyrelsen att notera information gällande friidrottshall i Fisksätra. Informationen berörde möjlig regionala samverkan kring idrottsanläggningar i stor-Stockholm, en eventuell placering av en friidrottshall i Fisksätra och i stora drag friidrottsanläggningens storlek och innehåll.
- Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutade den 15 september 2015, § 143 KSAU, om följande tilläggsdirektiv till kommunstyrelsens uppdrag den 25 maj 2015 till fritidsnämnden om ny idrottsanläggning i Fisksätra.
 - Den nya idrottshallen i Fisksätra ska byggas med inriktning mot friidrott, men vara tillgänglig och öppen för andra idrotter också. Möjlighet med

multifunktion, så att man även kan ha konserter och andra publika arrangemang, bör också studeras.

- Den nya friidrottshallen kan med fördel lokaliseras till området mellan infarten till Fisksätraskolan/museet Hamn och Gläntans förskola, på söder sida om Saltsjöbanan längs Fisksätravägen. Andra alternativa lokaliseringar ska också redovisas.
- Tidsplanen för den nya friidrottshallen ska vara sådan att detaljplanearbetet kan inledas under det fjärde kvartalet 2015 och att utredningsmaterial för vidare ställningstagande presenteras första kvartalet 2016.

Behov av idrotts- och fritidsanläggning i Fisksätra

Enligt kartläggningen *Kapacitetsutredningen Behov av anläggningar och ytor för idrott och fritid i Nacka kommun* framgår det att år 2030 behövs ytterligare en fritids- idrottsanläggning i Fisksätra för att täcka den ökade efterfrågan och en ökad befolkning. Utredningen visar på att anläggningen i Fisksätra skulle kunna inriktas på friidrottsverksamhet då det är brist på sådana anläggningar i kommunen. Enligt kartläggningen *Kapacitetsutredning – behov av ytor och lokaler för konst och kultur* framgår behov av fritidsytor för kulturverksamhet, till exempel lokaler för cirkusträning och dans. Dessa kulturformer har liknade anläggningsbehov som flera idrottsgrenar, till exempel gymnastik. Ur effektivitetssynpunkt är det en fördel om kultur och-fritidsanläggningar kan samutnyttjas i större utsträckning.

Idrotten friidrott

Dagens friidrott består av flera olika grenar som genom historien har förändrats. Det går att dela in sporten i flera olika undergrupper. Löpgrenar (kort-, medel- och långdistans), hoppgrenar, kastgrenar, mångkamper och gång. Även om friidrott till sin karaktär är en individuell sport så tävlar man även i lag i flera grenar, exempelvis i stafetter.

Friidrottsgrenar som räknas till det internationella standardprogrammet

Löpning					Gång	Hoppgrenar	Kastgrenar	Mångkamp
Sprint	Medeldistanslöpning	Långdistanslöpning	Häcklöpning	Stafett				
60 meter	800 meter	5 000 meter	60 meter häck	4 x 100 meter	20 km gång	Längdhopp	Kulstötning	Femkamp
100 meter	1 500 meter	10 000 meter	100 meter häck	4 x 400 meter	50 km gång	Tresteg	Diskus kastning	Sjukamp
200 meter	3 000 meter	Terränglöpning	110 meter häck			Höjdhopp	Släggkastning	Tiokamp
400 meter		Halvmaraton	400 meter häck			Stavhopp	Spjutkastning	
		Maraton	3000 meter hinder					

Inomhusarenor (av normalutseende med rundbana med 200 meter/varv) anpassade för friidrott, i Stockholms län, kan av utrymningskäl inte utöva alla friidrottsgrenar, tävlingsmässigt.

Friidrottsgrenar begränsas inomhus

Friidrottsgrenar som kan utövas inomhus är kulstötning och hoppgrenar (höjdhopp, stavhopp, längdhopp och tresteg). I diskus, slägga och spjut är kastlängderna däremot för

långa för att grenarna ska få plats i en hall, det är vanligt att det ordnas så att man kan träningskasta med nät eller motsvarande som fångar upp redskapet direkt efter utkastet. I löpgrenarna ersätts "raksprint/häck" (100meter/110meter) med 60 meter av utrymningsskäl. Det är inte heller möjligt att tävla i 400 meter häck eller 3000 meter hinder eftersom rundbanan har 200 meter per varv med doserade kurvor.

Är friidrotten jämlik och jämställd?

Forskningsprojektet Ung livsstil i Sverige har i skriften *"Idrottens sociala struktur- en utmaning för idrottsrörelsen"* studerat i vilken grad idrottsrörelsen når Riksidrottsförbundets mål om jämlikhet och jämställdhet. Friidrotten är en jämställd idrott men inte en jämlik idrott. Omkring 55 procent av de barn och ungdomar som är med i en friidrottsklubb är flickor. Flickor som liksom sina föräldrar är födda i Sverige är överrepresenterade bland dom som är med i friidrottsklubb. Flickor från höga socioekonomiska grupper är med i en friidrottsklubb i något större utsträckning än flickor i de lägre socioekonomiska grupperna. Pojkar som liksom sina föräldrar är födda i Sverige är generellt överrepresenterade bland dom som är med i en friidrottsklubb, studie visar dock att gymnasieungdomar med utländsk bakgrund är med i en friidrottsklubb i ungefär samma utsträckning som pojkar med svensk bakgrund.

Ett av kommunens strategiska mål är att pojkar och flickor ska ha likvärdig tillgång på idrotts- och fritidsmöjligheter. Vid år 2015 års mätning om fördelningen mellan könen gällande idrottsaktiviteter, är andel aktiva flickor 43 procent och andelen pojkar 57 procent. Satsning på en multianläggning med friidrottnriktning skulle sannolikt gynna en mer jämställd fritid.

Friidrottsföreningar i Nacka

Det finns för närvarande tre friidrottsföreningar i kommunen, Boo IF Friidrott, Hellas friidrott och Saltsjöbadens Friidrott. Föreningarna har tillsammans närmare 500 aktiva medlemmar i åldrarna 7-20 år. Föreningarnas behov av inomhusträning sker idag i kommunens sporthallar eller utanför kommunen. Sporthallarna är redan idag hårt belastade och efterfrågan är betydligt större än tillgången. En ny anläggning skulle gynna inte bara friidrotten men i viss mån även tillgängliggöra ytor i våra sportanläggning för andra fritidsaktiviteter.

Förslag på inriktning av en multianläggning med särskild anpassning för friidrott.

Kultur- och fritidsenheten föreslår att en ny multianläggning i Fisksätra inriktas enligt förslag i tjänsteskrivelsens bilaga1 daterad 2016-01-22.

Multianläggningen ska bland annat vara anpassad för friidrott i form av:

- friidrottsyta på 100 meter gånger 50 meter,
- rundbana 200 meter med fyra löpbanor
- rakbana

- möjlighet att utöva höjdhopp, längdhopp, stavhopp, kulstötning
- konstruktion för träningsverksamhet av kastgrenarna

Därutöver ska multianläggningen innefatta:

- sportgolv på 40 x 20 meter, anpassat för bland annat innebandy, basket, handboll gymnastik, cirkusträning
- lokaler och rum för dans- och gruppträning
- restaurangytor och möjlighet att bedriva publikverksamhet och användas som mötesplats
- ytor för egenorganiserad träning inomhus
- motionsmöjligheter och uppvärmningsytor
- förråd och omklädningsrum utifrån beräkning av anläggningens kapacitet
- flexibla läktarlösningar
- flexibel scenkonstruktion för konserter, show m.m.
- hela anläggningen ska vara utformad och anpassad utifrån ett tillgänglighetsperspektiv

Folkhälsa och allmänhetens löpning

Löpning som motionsform bland icke föreningsaktiva är en uppskattad och förhållandevis tillgänglig motionsform. Den begränsas dock den mörka årstiden då många upplever sig otrygga. För att förbättra och underlätta möjligheterna till fysisk aktivitet kan en rundbana, skapa möjlighet att träna löpning inomhus, för allmänheten, i en upplevd trygg, säker och tillgänglig miljö. Detta kan bidra till att öka jämställdheten och folkhälsan i synnerhet.

Flexibel multifunktion

Kommunens anläggningar ska bjuda in och stimulera till en aktiv fritid och social samvaro. Nya anläggningar bör byggas för att vara flexibla, slitstarka och öppna för alla. Med flexibel anläggning menas att fler verksamheter och utövare ska kunna vara aktiva i samma anläggning som enkelt ska kunna justeras och ändras utifrån efterfrågan. En ny anläggning bör även anpassas för att vara flexibel och tillgodose anläggningsbehovet på lokal nivå, på kommundelnivå, på kommunnivå och även beakta behovet på läns- och regionalnivå.

Att öka tillgången på anläggningar gör att fler kan få en aktiv fritid. En jämnare könsfördelning kan också vara effekten med en multianläggning där verksamheter som gymträning, dans, cirkus, yoga, gruppträning och motionsgymnastik finns eftersom dessa träningsformer särskilt efterfrågas av flickor. Även konserter, dans- cirkusföreställningar med mera skall vara möjliga att bedriva i multianläggningen.

Förutsättningar för att en idrottsanläggning ska upplevas tillgänglig och trygg

En anläggning eller plats tillgänglighet kan mätas och bestämmas utifrån bland annat uppoffring i tid, kostnad och bekvämlighet och vad som krävs för att förflytta sig till anläggning via transport, lokalisering och utformning. Transportutbudet är en viktig aspekt för att en anläggning ska beskrivas och upplevas som tillgänglig. Det handlar om såväl transportsystem för bilar och kollektivtrafiken som fotgängare och cyklisterna. Stora anläggningar kan ha transportfördelen att de blir tillgängliga med kollektivtrafik, nackdel kan

vara att de i stor utsträckning utformas för tillgänglighet med bil, vilket till exempel kan innebära stora parkeringsytor och otrygga förutsättningar för fotgängare och cyklister. Dock har Fisksätra god försörjning av kollektivtrafik både med buss och tåg till övriga Nacka och Stockholm. Fisksätra är även en förhållandevis liten kommun del som är lätt att ta sig runt i, både genom att promenera och cykla, vilket gynnar trygghet och tillgänglighet.

Fortsatt arbete inför en genomförandeprocess

För Fisksätra finns det ett detaljplaneprogram antaget 2013. Programmet omfattar större delen av Fisksätra och syftar till att beskriva Fisksätra långsiktigt. Programmet är resultatet av planerad bebyggelseutveckling, trafikstruktur och markanvändning. Programmet utgår från en vision kopplad till dialoger som genomförts med boende och andra verksamma i området. Det är därför viktigt att fortsätta dialogen med kommunens förenings- och kulturliv, fritidsgårdar, och nackabor bör en fördjupad förstudie genomföras. För att bygga en attraktiv och välbesökt anläggning krävs även dialog med barn och ungdomar, speciellt viktigt är att ungdomarna i Fisksätra får uttrycka sina önskemål om aktivitetsytor och verksamheter.

Ett utredningsarbete har påbörjats av planenheten och enheten för fastighetsutveckling avseende etablering och detaljplanarbetet gällande lokaliseringen av multianläggningen med inriktning friidrott. Enligt tilläggsdirektivet, bilaga 2, 2015/310-299 § 143, kan friidrottshallen med fördel lokaliseras till området mellan infarten till Fisksätraskolan/museet Hamn och Gläntas förskola, på södra sidan om Saltsjöbanan längst Fisksätravägen. Den pågående lokaliseringstudien har stött på viss problematik vid en sådan eventuell lokalisering och utredningen ska undersöka den lokaliseringen ytterligare liksom andra alternativa placeringar i Fisksätra.

Vidare behöver förstudien svara på om intresse finns från andra kommuner till ett regionalt samarbete kring finansiering av en multianläggning. Placering och tekniska förutsättningar för att bygga anläggningen kommer att behöva klargöras inför dialog om samverkan kring finansiering.

En intressant anläggning att titta vidare på är Storängshallen i Huddinge kommun. Den är ett exempel på en multifunktionell idrottshall med inriktning på friidrott. Storängshallen är en inomhusarena på drygt 5 000 kvadratmeter för friidrott med rundbana, rakbana och sex omklädningsrum, bollplan på 40 meter x 20 meter, motionsrum, spegelvägg, gym, hoppgröp för gymnastik och läktare.

Ytterligare ett exempel är friidrottshallen i Sollentuna där regional samverkan sker. Sollentuna kommun anlägger för närvarande en friidrottshall på 6500 kvadratmeter på Sollentunavallen som beräknas vara klar i oktober 2016. Friidrottshallen planeras fungera som en träningshall för alla åldrar och nivåer, hallen är näst intill enbart utrustad för friidrott. Hallen är ett regionalt samarbete mellan Sollentuna och ett tiotal kommuner inklusive Stockholm stad. Samarbete innebär att cirka 20-40 procent av träningsstiderna som upplåts fördelas på de samverkande kommunerna som också är med och finansierar

motsvarade andel i drift- och kapitaltjänster, resterande tider och kostnader svarar Sollentuna kommun för.

Ekonomiska konsekvenser

Enligt tidigare beräkningar, § 87 FRN 2015/122-443, av en vedertagen konstruktion på en friidrottshall, som möjliggör året-runt-träning, innebär en investeringsutgift på cirka 60 miljoner kronor och en beräknad årlig drift- och kapitalkostnad på cirka sex miljoner kronor. Då den nu föreslagna multianläggningen kommer att innehålla både friidrotts – och andra verksamheter kommer troligen investeringsutgiften att öka. Den exakta utgiften är svår att beräkna innan den fördjupade förstudien har gjorts. Hänsyn har inte tagits gällande kostnader för markarbeten, då placering inte är beslutad.

Bilagor

1. Inriktningsprogram för multianläggning, med särskild anpassning för friidrott, i Fisksätra
2. Tilläggsdirektiv för att påskynda arbetet med ny idrottshall i Fisksätra, KSAU 2015/310-299 § 143

Nadia Izzat
Enhetschef
Kultur- och fritidsenheten

Elin Brandefalk
Utvecklingsledare
Kultur- och fritidsenheten